

Tuen tarkistuslista

Käyttäytymistä tukeva oppimisympäristö

VARHAISKASVATUS – ryhmä / yksilö

Tuen tarkistuslista on työkalu ammattilaisten arvioinnin tueksi pohdittaessa annetun tuen toimivuutta sekä jatkotukea. Jokaisen osion loppuun on jätetty kaksi tyhjää riviä, joihin on mahdollista lisätä spesifejä omaa ryhmää tai oppijaa koskevia keskeisiä asioita.

Lomakkeen täyttäjät: _____

Lomakkeen täyttämispäivämäärä: _____

RAKENTEELLISET ASIAT	Käytössä	Ei ole ollut saatavilla	Toimivuus 0-3 0 ei apua 1 auttaa vähän 2 auttaa 3 auttaa huomattavasti	Milloin otettu käyttöön? pvm	Jatkosuunnitelma (Jatkuuko tuki samanlaisena, muokataanko, miten muokataan?)
Tuki kirjattu varhaiskasvatussuunnitelmaan					
Tarvittavat tiedot siirtyneet					
Tarvittavat yhteistyötahot määritetty					
Yksikössä käytössä yhteisöllinen myönteinen käyttäytymisen tuki					
Ryhmässä käytössä myönteinen käyttäytymisen tuki					
PSYKOSOSIAALINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ					
TUNNE- JA VUOROVAIKUTUSTAITOT					
Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen, mallintaminen ja harjoittelemine					
Tunne- ja vuorovaikutustaitoja tukevat arjen rutiinit					
Leikki-tilanteiden harjoittelemine					
Sosiaalisten tilanteiden ennakkointi					

Tilanteeseen sopiva kommunikointi (ikä- ja kehitystaso, kielitaito, vaihtoehtoiset kommunikointitavat, kuvatuksi)					
Sovittelu ja ongelmanratkaisutaitojen opettaminen, mallintaminen ja harjoittelu					
Oppimistiloissa, sisällä ja ulkona, on näkyvillä ongelmanratkaisua tukevia malleja					
Vapaita tilanteita esim. ulkoilua jäsennetty ja strukturoitu					
Rauhoittumistila / turva-alue					
MYÖNTEINEN ILMAPIIRI JA PSYKOLOGINEN TURVALLISUUS					
Yksilöllinen kohtaaminen ja moninaisuuden huomioiminen					
Osallisuuden tukeminen (esim. lasten mahdollisuudet osallistua toiminnan suunnitteluun ja vaikuttaa, aidot ja näennäiset valinnanmahdollisuudet)					
Vuorovaikutuksen ja toimintaan osallistumisen tukeminen, lasten vuorovaikutustarpeisiin ja -aloitteisiin vastaaminen					
Vertaisryhmiä ja yhteisöllisyyttä lisääviä toimintatapoja hyödynnetään (esim. pedagogisesti määritellyt pienryhmät)					
Aikuisen määrittelemät paikat, parit, ryhmät jne.					
Jatkuva ryhmäyttäminen					
Ohjaava ja kannustava palautteenantotapa					
Kohdennettu kehuaminen, kannustaminen ja kiittäminen					
Vahvuuksien näkeminen ja hyvän huomaaminen					
Havaitun myönteisen toimintamallin esiin nostaminen					

Kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa ehkäisevät toimintatavat määritetty ja aktiivisesti käytössä ryhmässä					
KÄYTTÄYTYMISODOTUKSET					
Lapset tietävät, millaista käyttäytymistä heiltä odotetaan					
Käyttäytymisodotukset ja säännöt muotoiltu myönteisiksi toimintaohjeiksi					
Ryhmän säännöt ja toimintatavat johdettu yhteisön käyttäytymisodotuksista					
Käyttäytymisohjeet ja säännöt näkyvillä kuvitettuna					
Käyttäytymisodotusten mukaisen toiminnan aktiivinen opettaminen, mallintaminen ja harjoittelu					
Käyttäytymisodotusten mukaisesta toiminnasta kehuaminen ja palkitseminen suunnitelmallisesti					
Ei-toivottuun käyttäytymiseen puuttuminen yhdessä määriteltyjen, kaikkien aikuisten ja lasten tiedossa olevien toimintatapojen mukaisesti					
Vaarattoman ei-toivotun käyttäytymisen huomiotta jättäminen toimintatapana					
YHTEISTYÖ KOTIEN KANSSA					
Säännöllinen yhteydenpito huoltajien kanssa, yhteistyön tiivistäminen tarvittaessa					
Huoltajien osallistaminen ja sitouttaminen varhaiskasvatuksen toimintaan					

MONIALAINEN YHTEISTYÖ					
Kollegiaalinen, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja muiden tahojen konsultointi					
PEDAGOGINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ					
SOPIVAN TASOISET TEHTÄVÄT JA MAHDOLLISUUDET VALITA					
Lasten mielenkiinnonkohteiden huomioiminen					
Lasten vahvuuksien huomioiminen					
Toimintajärjestelyjen eriyttäminen (esim. joustavat ryhmittelyt, pedagogiset pienryhmät)					
Toimintatapojen eriyttäminen					
Ohjauksen eriyttäminen					
Tehtävien eriyttäminen					
Toiminnan tukimateriaalien eriyttäminen					
Ajan eriyttäminen					
Lasten mahdollisuus valita eri toimintojen välillä mielenkiintonsa mukaan					
JÄSENTÄMINEN JA ENNAKOINTI					
Viikko-ohjelma ja päiväjärjestys näkyvillä ikä- ja kehitystasoisesti					

visualisoituina, niiden yhteinen läpikäynti					
Ennakointi johdonmukaisesti kaikissa tilanteissa, erityisesti siirtymissä					
Toistuvat rutiinit päivän ja toimintahetkien aloitukseen ja lopetukseen					
Toiminta-ajan jäsentäminen esimerkiksi visuaalisilla ajastimilla					
Toimintapaikkojen jäsentäminen, esimerkiksi lukunurkka, kotileikki-nurkka, rakentelu- tai pukemismatto					
Lapsen oma paikka nimetty ja merkitty esimerkiksi aamupiirissä, ryhmätilassa, naulakolla, ruokaillessa					
Kuvalliset toiminnanohjauskortit käytössä eri tilanteissa					
Toimintahetken tavoitteen ja rakenteen läpikäynti ja näkyvilläpito kuvallisena toiminnan ajan					
Osittaminen, esimerkiksi ensin – sitten – seuraavaksi –malli					
Jonojärjestyksen käyttäminen					
Siirtymät esimerkiksi toiminnasta toiseen ja naulakolle suunnitelmallisesti ja sovitusti					
Muutoksista ilmoittaminen ja niiden merkitseminen näkyviin esimerkiksi päiväohjelmaan toimintatapana					
TOIMINNAN TAHTI JA OHJEIDEN ANTAMINEN					
Toiminnan tahdin sovittaminen lasten tarpeisiin					
Ohjeiden osittaminen					
Annetaan yksi ohje kerrallaan					
Suullisten ohjeiden tukeminen mallintamalla, kirjoittaen ja kuvin					

Ohjeiden ymmärtämisen varmistaminen					
Aikaa ohjeen noudattamiseen					
Työskentelyn rytmittäminen ja tauottaminen					
Oppimis- ja työskentelytaitojen opettaminen					
Toiminnan vaihtumisen tai lopettamisen ennakointi ja varoitukset					
FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ					
TILOJEN ORGANISOINTI JA SELKEYS					
Tilat organisoitu toiminnan mukaan					
Esillä vain ajankohtaiset asiat					
Pinnat tyhjä, kalusteet ja julisteet ehjiä					
Tilat muunneltavia					
TYÖSKENTELYPAIKAT JA KALUSTEET					
Kalusteet lapsille sopivan kokoiset					
Mahdollisuus sallittuun liikkumiseen					
Mahdollisuus työskennellä seisten, matolla jne.					
Lapsilla tarpeen mukainen oma tila ja paikka ryhmätiloissa ja toimintahetkissä, esimerkiksi häiriötekijöiden minimointi					
Lapsilla tarpeen mukainen oma paikka naulakolla					

Paikat ovat aikuisen määrittelemät					
Tavaroilla selkeästi, kuvin merkityt omat paikat					
Aistikuormittuminen on huomioitu, esimerkiksi valot, äänet, hajut, tungos					
Mahdollisuus aistilepoon					
APUVÄLINEET					
Apuvälineet kaikkien saatavilla					
Keskittymistä tukevat apuvälineet, esimerkiksi sermi, pöytäsermi, kuulosuojaimet, hypistelyesineet purukumi					
Tarkkaavuutta ja toiminnanohjausta tukevat apuvälineet, esimerkiksi ajastin, toiminnanohjauskortit, tehtävälistat, ensin-sitten-seuraavaksi-ohjaus					
Aktiivisuutta tukevat apuvälineet, esimerkiksi kuminauha pöydän jaloissa, jalkarulla, aktiivityyny, erilaiset istuimet, seisomatyöpiste, painotuotteet, hypistelyesineet					
Aistikuormitusta tukevat apuvälineet, esimerkiksi kuulosuojaimet, lippalakki, huppu, aurinkolasit, purukumi, purukoru					

Muita huomioita:
